

SLOVENSKE SKUPNOSTI

V DEŽELI FURLANIJA - JULIJSKA BENEČIJA

17. junija izpričajmo svetu in nam vsem svojo narodnostno pripadnost in socialno zavzetost

Ko je bilo leta 1971 pri nas ljudsko popisovanje, smo Slovenci zahtevali slovensko popisno polo, protestirali smo, ker ni bilo popisovanje strogo dvojezično, tako kot se je to dogajalo na južnem Tirolskem. Odločno smo pokazali svetu, da smo in hočemo ostati Slovenci, saj živimo tu že stoletja.

17. junija bo tudi ljudsko popisovanje: Rim bo štel naše glasove, štel bo glasove Slovenske skupnosti, edine slovenske stranke na volitvah, in ne bo štel, koliko glasov bodo osebno dobili razni slovenski kandidati na italijanskih vsedravnih strankah!

To je gola resnica, to so čista dejstva! Zato se moramo izkazati, pokazati okolici svojo moč in svojo narodno pripadnost. Kot so Korošci znali letos pomladi pokazati avstrijskim oblastem in glavnim strankam (demokrščanski in socialistični, katerih člani so skupaj s skrajno desnico trgali in metali na tla slovenske napise), svojo upornost in narodnostno pripadnost, tako moramo 17. junija tudi mi na volišča in prekrižati naš znak, edini znak s slovenskim napisom.

Če se bomo množično zgrnili okrog našega znaka in naših kandidatov, bomo dali

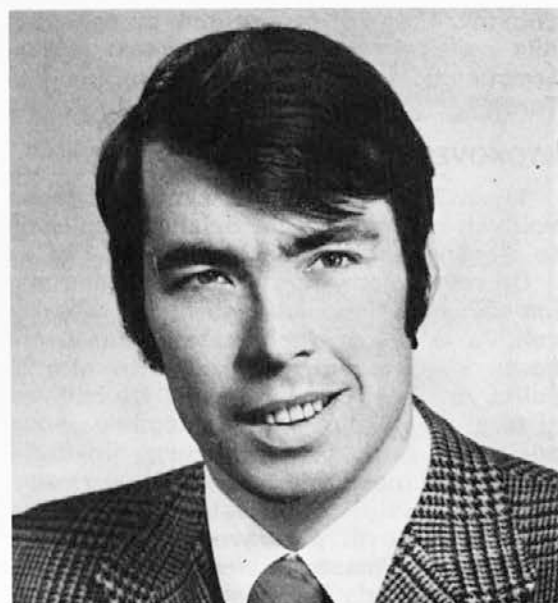
vedeti drugim, da smo še tu in da tu hočemo ostati.

Če so južni Tirolci prišli do vseh svojih pravic na narodnostnem področju, so dosegli to zaradi svoje enotnosti in narodne zavesti.

Če so že v Južnotirolskem statutu zagamčene pravice nemške manjšine (naš statut nas pa niti ne imenuje!), je to zasluša politične enotnosti nemške manjšine.

Ko danes zahtevamo Slovenci v deželi Furlaniji-Julijki Benečiji globalni zaščitni zakon, ko zahtevamo izpolnitev vseh naših pričakovanj ter narodnostno-socialnih pravic, moramo biti čimbolj enotni in jasni v svojih hotenjih. Ko zahtevamo, da se člani južnotirolskega paketa (od dvojezičnosti do uporabe slovenščine na sodišču, od slovenskega pouka tudi v Benečiji do naših gospodarskih, kulturnih in športnih pridobitev), aplicirajo tudi pri nas, moramo biti res vsi eno: zato moramo nastopati čimbolj enotno — tudi na voliščih!

Če bomo res enotni, bomo močni in bomo kaj dosegli. Priložnost za to nam nudijo bližnje deželne volitve. Izkoristimo vsi to veliko priložnost in glasujemo slovensko, glasujemo za socialni in gospodarski napredek nas vseh, glasujemo tako, da bomo lahko s ponosom hodili še naprej po svoji zemlji!

»...Šli bomo odločno na pot vseh še neresenih vprašanj v prepričanju, da bomo pri delu, ki nas čaka, imeli stalno ob sebi vse naše ljudi, od delavcev do kmetovalcev in intelektualcev. Čutimo, da so nam mlade sveže sile z vsem svojim mladostnim zagonom in idealizmom blizu tako na Tržaškem kot na Goriškem, kar je jamstvo, da naši naporji ne bodo zaman...«

(Iz govora nosilca liste Slovenske skupnosti v Trstu in Gorici deželnega svetovalca dr. Štokerja po televiziji)

Devinsko—nabrežinska občina

Kratke krize v devinsko—nabrežinski občini je konec! Dr. Drago Legiša je umaknil svoje dimisije. Tako je Slovenska skupnost ponovno ohranila slovenskega župana v devinsko—nabrežinski občini. Našemu županu želimo zdravja, da bi mogel do konca mandatne dobe voditi občino, ki je za nas tako važna, predvsem iz narodnostnih vzrokov!

Dolinska občina

V dolinskem občinskem svetu je bila večina (PCI in PSI) v sporu, ko je šlo za problem novih naftnih središč. Eni so govorili en jezik, drugi drugega. Naši svetovalci so se jasno izrekli proti novim naftnim napravam, saj je dolinska občina že prepolna teh zadev, ki domačinom ne prinašajo prav nobenega zaslužka, nasprotno: ustvarjajo nevarnost onesnaženja zraka ter raznih eksplozij in atentatov. Problem zase pa je seveda še razlašanje, katerega se Slovenci bojimo kot kuge, posebno odkar velja zakon št. 865 iz leta 1971, ki je tako »napreden« in »pravičen«, da nam na podlagi tega zakona plačujejo zemljo od 80 do 200 lir za kvadratni meter.

GLAS GORIŠKE

V nedeljo 17. junija bomo slovenski volilci na Goriškem že tretjič volili listo »Slovenske skupnosti«, da primoremo k ponovni izvolitvi svojega predstavnika v deželni svet.

Kakor dokazujejo volilni izidi l. 1964 in l. 1968, je skupno število glasov, ki jih lista prejme na Tržaškem in Goriškem, zadostno, da si demokratični Slovenci priborimo eno svetovalsko mesto.

Nespametno pa so do tu ravnali v goriški pokrajini vsi tisti slovenski volilci, ki so se odločili za liste levičarskih strank. Res je, da je na njih vedno tudi kak slovenski kandidat, vendar le kot vaba in ne zato, da bi bil izvoljen. Za izvolitev so pač določeni drugi.

Pripomniti je treba hkrati, da se naša moč kaže prav v uspehu liste z »lipovo vejico«. Njena okrepitev na volitvah bi pomenila povečanje možnosti za nadaljevanje boja, ki ga v vseh teh povojnih letih vodimo za dosego naših pravic in v obrambo demokratičnih svoboščin.

Zato vabimo zveste volilce, naj tudi letos glasujejo za slovensko listo, tiste, ki pa tega niso še nikdar storili, pozivamo, naj se odločijo za ta korak.

Živimo v demokratični državi in potemtakem ni zanje nobene nevarnosti, da bi jih zaradi take odločitve preganjali. Kdor se čuti Slovenca, naj 17. junija kar brez strahu prekriža znak »lipove vejice« in naj opravi tako svojo narodno dolžnost!

SEDEM CVETK TRŽAŠKEGA DELA

Tržaško DELO, ki ga izdaja PCI v slovenskem jeziku, je v svoji številki z dne 18. maja 1973 ihtavo napadlo Slovensko skupnost in njenega nosilca na bližnjih volitvah, dr. Draga Štoka.

Napad nas seveda ne preseneča. Ko bi ga ne bilo — takega, »po enem in istem šablonu«, da uporabimo njegovo slovenščino — bi nas celo skrbelo, da je z nami že kaj narobe. Seveda bomo nanj odgovorili, čeprav se načelno raje izogibljemo ostrih polemik. Toda če ti nasprotnik po nerazumljivi politični nerodnosti naravnost ponuja argumente, je naša skušnjava premočna. Torej:

ŠTOKOVE ČESTITKE

1) »...Tajnik Slovenske skupnosti je po volitvah najprej čestital Belciju in šele nato slovenskemu poslancu« (DELO).

Od revolucionarne stranke si takšne malomeščanske ljubosumnosti nismo pričakovali. Pa je tale dr. Štoka zares važna osebnost, da se dve največji državni stranki pulita za »jus primae manus«! Izmislili so si torej nesmiselno in nepomembno »novico« samo zato, da s tem javno pokažejo užaljenost mestne gospodične. Nerazumljivo. Tisti »slovenski poslanec«, ki je na lestvici Štokovih pozdravov zasedel menda šele drugo mesto, je seveda Albin Škerk. Ne dvomimo, da je Slovenec. Kako pa je mogoče zastopati italijansko stranko, ki ima ne glede na svojo internacionalnost italijansko zastavo celo v partijskem znaku, je pa za nas skrivnost.

ANDREOTTI, DE MARTINO, BERLINGUER...

2) »Tudi volilci Slovenske skupnosti se de zvečer pred televizijo in vedo, kdo je Moro, kdo Andreotti, De Martino, Longo, Berlinguer« (DELO).

Jasno, tovariši, pa še kako dobro vemo! In o vsakem vodimo evidenco, kaj so storili za priznanje slovenskih pravic. O vsakem, tudi o vašem Berlinguerju, čigar partija je v parlamentu kolaborirala pri izglasovanju takega statuta za našo deželo, da nismo bili Slovenci v njem niti omenjeni. In ker smo že pri televiziji, naprošamo tukajšnjo komunistično partijo, naj intervenira pri vodstvu RAI-a zaradi pogostih okvar. Vsakokrat namreč, ko govorijo komunisti po deželnih televizijskih oddajah v slovenščini, se na naših domovih pokvarita »audio« in »video«! Pač pa vedno prav dobro slišimo slovenske besede našega poslanca dr. Štoka. Kaj če gre tu za sabotažo? Ali ne bi »tovariš poslanec« interveniral v parla-

mentu, »kjer vsi italijanski politiki vedo, da glasujejo Slovenci za komuniste« (DELO).

KRAŠKI REZERVATI

3) »Gospodje LSS, dobro veste, kdo je bil pobudnik rezervatov. Tisti Belci, ki ste zanj agitirali« (DELO).

Tu so tovarišem že nekoliko popustili živci. Pameten človek se namreč laže le takrat, ko je precej verjetnosti, da mu laži ne bodo mogli dokazati. Slovenska skupnost je nekoč svojim somišljenikom in skupinam prepustila svobodno pot izbiranja, v skladu z načeli demokracije, katero morajo vsaj tu na Zahodu spoštovati tudi komunisti. Če je to »agitiranje za Belcija«, potem je tu z logiko nekaj narobe. Sploh pa opazimo, da se komunisti ne znajo več dobro lagati. Tovariši, to je zelo huda dialektična pomanjklivost in kaže na živčno utrujenost, ki se v zlatih časih stalinizma ni nikoli pojavljala. In ker že omenjate kraške rezervate, hvaležno sprejemamo tudi ta argument. So za Belcijev zakon o rezervatih v parlamentu glasovali tudi komunisti ali niso? In kdaj so se komunisti potem uradno izjavili proti deželnemu zakonu o rezervatih? Uradno, kot stranka seveda. Tako kot se je takoj uradno izjavila slovenska skupnost. In to kmetje ter lastniki naše zemlje dobro vedo!

4) »... dr. Štoka je javno izjavil, da se med uničenjem Krasa in popolno zaporo strinja z Belcijevim zamislijo« (DELO).

Štoka je pred pričami dejal, da je proti uničenju Krasa, proti njegovemu raznarodovanju, proti onesnaženju, zato ga je res treba zaščititi, toda ne tako, kot hoče danes deželni odbor, ki gre v popolnoma drugo skrajnost. Tudi če človek ni genij, opazi razliko med resnično in dokazano izjavo in »DELOvnim« podtikanjem Belcija. In spet skrivnost: zakaj so komunisti načeli to vendar tako delikatno temo? Kaj niso prav oni postavili največji spomenik narodnostnemu onesnaženju Krasa — imenitno italijansko naselje v slovenski občini Zgonik?

»LE GIRANDOLE«

5) Popotnik, le pelji se mimo »GIRANDOL«, pa boš videl, kako lepo znajo komunisti ščititi slovenski Kras! In tovariša župana pobaraj, katera 'tuja' sila ga je 'primorala' k dejanju, da bo šel v zgodovino s pečatom odgovornosti. Potrpežljivo čakaj na odgovor, ker se zna zgoditi, da bo županov zbor prav med tem zanosno prepeval »Hej tovariši... tujec mora iz naše zemlje!«

ZAKON 865

6) »Zakon 865 je dober« (DELO).

Nam znate povedati v čem je ta dobrota? Zakon o razlaščenju predvideva v naših krajih odškodnino od 80 do 200 lir za kva dratni meter zemlje. Nekaj lir za zemljo, ki je denarno vredna tisoče, s stališča slovenstva pa sploh nima cene! Zakon 865 je torej dober. Hvala, tovariši, za to jasno izjavo.

BENEČIJA

7) DELO omenja tudi Beneško Slovenijo. Slovenski skupnosti očita, da tam ne nastopa, komuniste pa hvali, da kandidirajo tovariša Predana. Tako primitivno formuliranje je bolj žalitev lastnih bralcev kot pa napad na nas. Kdor ima le trohico dobre volje, lahko v nekaj minutah spozna, v čem so težave prisotnosti v Beneški Sloveniji. In ko bomo te težave v prihodnosti premagali — kljub koncentričnemu napadu vseh italijanskih strank, tudi komunistične — bomo z napeto radovednostjo pričakovali, kakšen očitek bo PCI izdelala v svoji dialektični delavnici. O komunističnem kandidatu Predanu pa tole: kdorkoli od nas ga pozna, ga resnično spoštuje. Zato nam je toliko bolj žal, da ne bo izvoljen. Je namreč SLOVENEK in še iz Benečije povrh. To je pa za nacionalna čustva italijanske partije le malo preveč. Na instrumentaliziranje Beneške Slovenije še pristane, za kaj več pa ne! Se motimo? Dobro — junija vas čakamo na pragu!

ZAKLJUČKI

To je naš odgovor na nekaj najbolj »uradnih« in »spretnih« napadov iz DELA. Dodajamo še vtis o članku kot celoti. Bralec dobi občutek, da ga je pisal človek, ki je že zelo oddaljen od slovenskega mišljenja in čustvovanja. V njem je nekaj tujega: napadi so formulirani »po šablonu« velike tuje stranke, ki ima svoje volivce za resničen rezervat in razlašča slovenskega duha. Človek ima porazen vtis, da nas ne napadajo le kot ideološke nasprotnike, marveč kot nasprotnike asimilacije, torej kot Slovence.

Nič čudnega: v napadu je Partito comunista italiano, v obrambi pa edina slovenska volilna formacija v Italiji.

Tako daleč so prišli ljudje, ki so se v bistveno važni stvari odpovedali svoji samobitnosti in ki napadajo nekaj, kar je bilo sveto njihovim očetom, v preteklosti pa skoraj gotovo tudi njim samim!

**Proti sleherni krivici za Rešitev
vseh naših narodnostnih, socialnih
in gospodarskih vprašanj**

GLASUJMO SLOVENSKO SKUPNOST

SLOVENSKI KANDIDATI

v tržaškem in Goriškem volivnem okrožju

Drago Stoka

Andrej Bratuž

Slavko Bratina

Alojz Debelis

Rafko Dolhar

Ivo Kralj

Ana Mikulus por Sancin

Alojz Rebula

Ladi Rebula

Josip Terčon

S ponosom naprej volimo
SLOVENSKO SKUPNOST

Alojz Tul

Igor Tuta

Ubald Vrabec

Milan Vremec

Mario Zahar

Remo Devetak

Edvin Kovic

Albin Sirk

Marjan Terpin

NAROD NAŠ DOKAZE HRANI

1. DOKAZ

Marca meseca letos je več dni potekala v deželnem svetu razprava o zakonskem predlogu št. 375, ki je bil znan kot zakonski osnutek o ustanovitvi gorskih skupnosti. Poleg drugih svetovalcev je zakonskemu predlogu deželnega odbora predložil več amandmajev tudi naš deželni svetovalec Stoka. Njegove številne popravke, ki so predvidevali zaščito jezikovnih značilnosti slovenske narodnostne skupnosti itd., je pri glasovanju odbila vladna večina (DC, PSI, PSDI), kateri so se pridružili tudi liberalci in misovci.

Na glasovanje je bil dan in zavržen tudi predlog, po katerem bi smeli slovenski zastopniki v bodočih gorskih svetih uporabljati svoj materin jezik. Proti uporabi slovenščine v svetih gorskih skupnosti so glasovale naslednje stranke: DC, PSI, PSDI, PLI in MSI! Od PSI se je Pittoni le zbal slovenskih glasov (na podlagi katerih je prišel v deželni svet) in se ni pridružil tovarišem socialistom pri tej akciji proti uporabi slovenščine v gorskih skupnostih.

To se je zgodilo 9. marca 1973! Ta dan si velja zapomniti, saj so si bile italijanske stranke složne proti uporabi slovenskega jezika, tudi tiste, ki tako hlepijo po slovenskih glasovih. Pomislimo na to in obrnimo hrbet strankam, ki teptajo naš jezik!

2. DOKAZ

«Non possiamo e non dobbiamo creare le condizioni per cui le minoranze si uniscano in un solo gruppo a se stante. Questo sarebbe un gravissimo errore. Le minoranze etniche della Regione Friuli-Venezia Giulia de-

vono essere rivolte verso Roma, se così mi posso esprimere. Non dobbiamo consentire che per colpa nostra tengano gli occhi rivolti verso Lubiana: devono imparare a guardare a Roma. Devono guardare a Roma come tutti noi... Questo io lo definisco un atto patriottico.»

On. Vittorio Marangone

(Prevod) - »Ne moremo in ne smemo ustvariti pogojev, da bi se manjšine mogle združiti v samostojno skupino. To bi bila huda napaka. Etnične manjšine dežele Furlanije-Juljske Benečije morajo biti obrnjene proti Rimu, če se smem tako izraziti. Ne smemo dopustiti, da bi se po naši krivdi obračale proti Ljubljani; morajo se naučiti gledati proti Rimu. Morajo gledati proti Rimu kot mi vsi... To je zame patriotično dejanje.«

Posl. Vittorio Marangone, član italijanske socialistične stranke; izjavil v parlamentu ob razpravi o deželnem statutu Furlanije-Juljske Benečije, leta 1962.

3. DOKAZ

«In una trasmissione televisiva di giorni fa che rievocava le elezioni del 1948, fra l'altro si parlò di Trieste, del trattato di pace, dei rapporti con la Jugoslavia. Il senatore Buffarini, comunista, affermò testualmente: 'Noi comunisti abbiamo sempre difeso l'italianità di Trieste!'»

(Prevod) - »V neki televizijski oddaji, ki je pred dnevi prikazala volitve leta 1948, se je med drugim govorilo tudi o Trstu, o mirovni pogodbi, o odnosih z Jugoslavijo. Komu-

nistični senator Buffarini je dejal dobesedno: 'Mi komunisti smo vedno branili italijanstvo Trsta!'»

Izveček iz pisma uredništvu tednika »Il Meridiano« št. 20 dne 18-20 maja 1973.

Premislimo nekoliko vsebino teh treh dokazov, dragi Slovenci! V prvem dokumentu smo videli, kako so PSI, DC in PSDI skupaj s skrajno desnico glasovali proti uporabi slovenščine v deželnem svetu, glasovali so proti uporabi našega materinega jezika, kot bi bil manjvreden.

V drugem dokumentu beremo izjavo socialista posl. Marangoneja, ki nam dokazuje, kako nas je treba asimilirati, najprej politično (morajo gledati proti Rimu...), potem seveda kulturno in na koncu še na gospodarskem in športnem področju. Tako da bi postali samo neke vrste etnična zanimivost, ki bi jo jezikoslovci tako radi proučevali, kot se to dogaja v Reziji.

Tretji dokument pa je zanimiv, ker nam pove, kaj so komunisti mislili že leta 1948, ne toliko glede na vlogo Trsta in na njegovo državno pripadnost, kot glede na italijanstvo Trsta, kar pa je nekaj povsem drugega. Komunist Buffarini ni rekel, da so se komunisti vedno borili za to, da bi Trst prišel pod Italijo, ampak da so se vedno borili za italijanstvo Trsta, kar pomeni, da so komunisti za to, da bi Trst postal ves italijanski, da bi se torej Slovenci čimprej asimilirali, oz. poitalijančili!

Je potrebno dodati še kak komentar k takim zgodovinskim izjavam? Bilo bi res škoda besed!

Zakaj Slovenci ne vstopimo v krščansko demokracijo ali druge večinske stranke

Slovenci v Italiji smo v političnem in ideološkem oziru kaj čudna zmes. Sami se v svoji politični pripadnosti razlikujemo na celo vrsto gibanj in strank, ki bolj ali manj odražajo idejne smeri italijanskega političnega življenja, razen seveda fašistov. Sicer smo pa v tem itak dediči parlamentarno demokratičnega sistema sploh, ki izhaja že od mnogo stoletij nazaj od liberalnih in demokratičnih tradicij angleške in francoske politične prakse in filozofije.

Samo na sebi to dejstvo ni prav nič slabega. Obratno, nudi nam možnost za čim širši razvoj na vseh področjih javnega življenja. Zlasti v državi, v kateri živimo, igra danes strankarski sistem veliko — če ne že preveliko — vlogo. Poleg vsega pa nam strankarsko pripadnost opravičujejo tudi splošni idejni nazori, ki jih imamo, in do katerih ima vsakdo pravico v svobodnem in zavestnem izbiranju (odločanju).

Poleg vsega pa imamo še eno posebnost: smo narodna manjšina, in zato imamo poleg prej omenjenih še svojske lastnosti ter interese, ki jih moramo zagovarjati. Toda kako? Da se poslužujemo vseh obstoječih sredstev za politično igro? Lahko. Toda pri

tem nujno trčimo na sistem političnih strank, ki se v vsedravnem merilu po svojih načelih borijo za doseg svojih ciljev. A mi?

Če pregledamo položaj na področju slovenske narodne manjšine, lahko ugotovimo, da se danes Slovenci v okviru italijanskega političnega življenja delijo v glavnem na dva bloka: levičarski in zmerno sredinski. O desnici kot taki prav gotovo ne moremo govoriti, saj med nami lahko na prste seštejemo tiste, ki bi n. pr. lahko predstavljali kako liberalno desnico. Kar pa zadeva še posebej porazdelitev glede na Slovence, moramo takoj pripomniti, da je del Slovencev le v italijanskih levičarskih strankah. V te je ta del zašel iz znanih razlogov po razpustitvi samostojnega slovenskega političnega nastopanja levičarsko usmerjenih Slovencev. Šli so med italijanske socialiste in komuniste. Toda kaj imajo od njih? V glavnem predstavljajo le vabo slovenskim volilcem ob raznih volitvah, ko omenjene stranke predstavljajo tudi kakega slovenskega kandidata, ki ga pa le redno izvolijo. Omenjene stranke sploh ne morejo svojim slovenskim članom zajamčiti najmanjše po-

litične avtonomije. Že sami socialisti niso v vseh dolgih letih vlade ničesar naredili za rešitev stvarnih slovenskih problemov! Komunisti so itak v opoziciji, zato nimamo od njih kaj pričakovati. Ne eni ne drugi niso poslali slovenskega predstavnika, da bi na »deželni tribuni« govoril slovensko.

Še in še bi lahko naštevali vrsto negativnih pojavov, ki spremljajo sodelovanje naših ljudi v italijanskih levičarskih strankah. Zato tudi ostali Slovenci, ki ne sprejemajo marksistične ideologije in se v glavnem naslanjamo na demokratična in krščanska izročila slovenskega naroda menimo, da za nas ni mesta v kakršnikoli sorodni večinski stranki, tudi ne v Krščanski demokraciji. Vemo, da bi v tej pomenili nekaj podobnega, kot pomenijo naši rojaki v levičarskih strankah PSI ali PCI. Zato tudi v DC ni prostora za vse one Slovence, ki sicer lahko sprejemajo njen splošni idejni program, a hočejo ljubosumno ohraniti lastno slovensko neodvisnost. Prav zato sledimo naši stari tradiciji slovenske politične skupnosti. V tem jasno nastopamo kot ostale politično zrele narodne manjšine v Italiji, n. pr. Južni Tirolci. Edino v slovenskem političnem nastopu je zato vsak pravi smisel naše borbe in v slovenski skupnosti cilj naše akcije.